

OKRESNÍ SOUD PRAHA-VÝCHOD

Na Poříčí 1044/20, 112 97 Praha 1

Tel.: 221 729 311 (399), Fax.: 222 325 572 (571)

e-mail: podatelna@osoud.phav.justice.cz, ID datové schránky: zyaabwu

Naše značka: 43 Si 110/2018

Vaše značka: ///

Vyřizuje: XXXXXXXXX

Dne: 11. června 2018

XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX

Informace dle zák. č. 106/1999 Sb.

Vážený pane magistře,

ve shora uvedené věci zasíláme Vámi požadovaná rozhodnutí v anonymizované podobě.

S pozdravem

Mgr. Jana Stejskalová
předsedkyně Okresního soudu Praha – východ

[illegible]

pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted],
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku PK č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku PK č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku PK č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku PK č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. st. [redacted], jehož součástí je stavba č.p. [redacted], v katastrálním území [redacted]
[redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted],
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted],
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted],
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]
vše zapsané u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha-východ.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 900,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Ve vztahu mezi žalovanou a vedlejším účastníkem na straně žalobkyně nemá žádný z účastníků nárok na náhradu nákladů řízení.
- IV. Stát Česká republika nemá nárok na náhradu nákladů řízení.
- V. Žalovaná je povinna zaplatit státu České republice – Okresnímu soudu Praha-východ soudní poplatek za žalobu ve výši 50.000,- Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou došlou soudu dne 28. 3. 2014 domáhala určení vlastnického práva k pozemkům specifikovaným shora ve výroku I. rozsudku. Žalobu odůvodnila tím, že žalovaná je zapsána v katastru nemovitostí jako vlastníka předmětných nemovitostí, ačkoli jejich vlastníkem je žalobkyně, která je získala ex lege na základě konfiskace (dle dekretu presidenta republiky č. 12/1945) majetku [redacted] narozeného [redacted], zemřelého [redacted] (dále jen „zůstavitel“), přestože zůstavitel byl ještě ke dni 18. 12. 2013 zapsán v katastru nemovitostí jako vlastníka předmětných nemovitostí. Je přitom notorií, že majetek rodu [redacted] na území Československé republiky byl z důvodu příslušnosti k německé národnosti, k níž se zůstavitel při sčítání v roce 1930 přihlásil, zkonfiskován. Skutečnost, že změna vlastnického práva v důsledku konfiskace majetku nebyla vždy promítnuta v pozemkových knihách, resp. katastru nemovitostí, nemění nic na tom, že zůstavitel ke dni své smrti nevlastnil předmětné pozemky, v důsledku čehož nemohly být tyto pozemky předmětem dědictví po zůstaviteli. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 29. 11. 2013 č.j. 27 D 2010/2012-118, v právní moci dne 6. 12. 2013, tak nemohlo dojít k převodu vlastnického práva na žalovanou. Dědické řízení vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 27 D 2010/2012 trpí navíc řadou vad, zejména bylo zahájeno nikoli na návrh žalované, ale na návrh [redacted] zastoupeného advokátem JUDr. Martinem Kolblem, soudní komisař vycházel z opisů listin vydaných cizím státem bez jejich superlegalizace, podle předložených listin je právním nástupcem žalovaná, nikoli Nadace knížete z Lichtenštejna. Naléhavý právní zájem na podané žalobě je odůvodněn tím, že na základě rozhodnutí bude zapsán stav v katastru nemovitostí uveden do souladu se stavem právním.

Vedlejší účastník na straně žalobkyně se připojil k tvrzení v žalobě. Naléhavý právní zájem na podané žalobě spatřoval v tom, že vydané soudní rozhodnutí bude podkladem pro zápis vlastnického práva žalobkyně do katastru nemovitostí, neboť současný zápis vlastnického práva žalované v katastru nemovitostí neodpovídá právnímu ani faktickému stavu, když stát se stal vlastníkem předmětných nemovitostí na základě dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb. a stát tento majetek od roku 1945 drží a hospodářství na něm. Předmětné pozemky byly původně vlastnictvím zůstavitele, v roce 1945 byla v knihovních vložkách k předmětným pozemkům poznamenána národní správa dle dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. a následně byla vyznačena konfiskace dle dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb. Konfiskace nebyla vázána na vydání deklaratorních správních rozhodnutí (nadto tato rozhodnutí vydávána byla), nastala přímo na základě uvedeného dekretu ke dni jeho účinnosti, tedy k 23. 6. 1945. To, že byl zůstavitel označen za osobu německé národnosti a spadá tak do okruhu osob podléhajících dekretu č. 12/1945 Sb., dal stát najevo mj. vyhláškou ONV v Hodoníně č. 9.019-X z 21. 6. 1945, jakož i vyhláškou ONV v Olomouci z 30. 7. 1945. Rod [redacted] se přihlásil k německé národnosti při sčítání lidu v roce 1930, sčítací list podepsal [redacted], otec zůstavitele, jako hlava domácnosti.

Žalovaná navrhovala žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Její obrana stojí v zásadě na tom, že na zůstavitele se tzv. Benešovy dekrety, zejména dekret č. 12/1945, nevztahovaly, v důsledku čehož ke konfiskaci majetku zůstavitele došlo neplatně, žalovaná je tak jediným právoplatným dědicem po zůstaviteli. Zůstavitel byl od narození lichtenštejnským státním občanem, nikdy neměl jiné než lichtenštejnské občanství, k německé národnosti se nikdy nehlásil, sčítací listek při sčítání v roce 1930 nevyplnil zůstavitel, neboť v době sčítání nebyl ani na území Československé republiky; není notorií, že by zůstavitel příslušel dle tehdy

platných československých právních předpisů k německé národnosti. S ohledem na právní úpravu sčítání lidu v roce 1930 neměl být zůstavitel ani do sčítání zahrnut, když šlo o cizince, který zde neměl žádný majetek. Dříve vydaná správní a soudní rozhodnutí, snažící se založit konfiskaci části jiného majetku zůstavitele, byla vydána v rozporu s tehdy platnými právními předpisy; je třeba na ně nahlížet od počátku jako na nulitní, a to pro flagrantní vady řízení spočívající v nezjištění objektivního skutkového a právního stavu v době jejich vydání, jakož i pro nedostatek pravomoci orgánů, které je vydaly, a pro neexistenci politické i faktické nezávislosti tehdejších orgánů státní správy a soudů. Rozhodnutí orgánů veřejné správy a soudů Československé republiky týkající se majetku zůstavitele byla v rozporu jak s právem vnitrostátním, tak i s právem mezinárodním; zůstavitel byl hlavou suverénního nezávislého státu Knížectví Lichtenštejnsko (po dobu 2. světové války neutrálního státu), požíval tak rozsáhlou trestněprávní imunitu, Benešovy dekrety jsou přitom svou povahou trestněprávní normou. Zůstavitel (i ostatní členové rodu [REDAKCE]) od počátku namítal, že u něj nebyly splněny podmínky zavedení národní správy podle dekretu č. 5/1945 Sb., ani podmínky konfiskace dle dekretu č. 12/1945 Sb., stížnosti však byly soudy zamítnuty, neboť se jednalo o rozhodnutí vydaná soudy již v době nesvobody; nicotnost správních aktů zůstavitel napadal ihned v roce 1945, kdy se zůstavitel o zabírání svého majetku dozvěděl (faktická vyvlastňovací opatření bez právního základu byla proti zůstaviteli použita v roce 1945). Ohledně předmětných nemovitostí nadto nebylo nikdy žádné konfiskační rozhodnutí vydáno, zůstavitel byl ostatně až do roku 2013 v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník. I k nabytí vlastnického práva na základě konfiskace je přitom nutná intabulace. Podle dekretu č. 5/1945 Sb. nedošlo k přechodu vlastnického práva na stát, neboť podle dikce samotného dekretu nešlo o vyvlastnění, nýbrž jen o stanovení povinností majitelů nemovitostí pod národní správou; nemovitosti tak byly pouze pod národní správou, která byla 30. 6. 1949 výměrem Ministerstva zemědělství zrušena. Dědické řízení po zůstaviteli netrpělo žádnými zásadními vadami, které by měly za následek nedědění majetku po zůstaviteli žalovanou. Rozhodnutí o dědictví je rozhodnutím pravomocným a je tedy pro soudy i jiné orgány právně závazné.

Na základě provedeného dokazování vzal soud za prokázaný tento skutkový stav věci:

Zůstavitel byl až do roku 2013 v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník nemovitostí specifikovaných ve výroku I. rozsudku (prokázano nesporným tvrzením účastníků i výpisy z katastru nemovitostí založených žalobkyní k důkazu). Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 29. listopadu 2013 č. j. 27 D 2010/2012-118, v právní moci 6. 12. 2013, byla žalovaná pod označením „Nadace knížete z Lichtenštejna“ určena dědicem nemovitého majetku zůstavitele (předmětných nemovitostí) a na základě tohoto rozhodnutí pak zapsána do katastru nemovitostí jako vlastník předmětných nemovitostí, opět pod označením Nadace knížete z Lichtenštejna (prokázano nesporným tvrzením účastníků, dědickým usnesením a výpisy z katastru nemovitostí založených žalobkyní k důkazu). Předmětné nemovitosti jsou ve faktickém užívání státu nepřetržitě od roku 1945, kdy stát začal majetek zůstavitele zabírat (prokázano nesporným tvrzením účastníků a podpůrně i výpisy z katastru nemovitostí s poznámkou o zavedení národní správy). Na základě dekretů prezidenta republiky byla vydána vyhláška Okresního národního výboru v Olomouci ze dne 3. 7. 1945, proti této vyhlášce se zůstavitel bránil, o jeho stížnosti bylo rozhodnuto Zemským národním výborem v Brně ze dne 16. ledna 1946 pod č. j. 86/VIII-26/46, přičemž toto rozhodnutí bylo dále podrobeno přezkumu v rámci rozhodnutí Správního soudu v Bratislavě ze dne 21. 11. 1951 č. j. 138/46-5 (prokázano nesporným tvrzením účastníků i uvedenými akty – důkazy číslo 24, 27, 29 a 61 z příloh žalované). Zůstavitel byl státním občanem Lichtenštejnska (prokázano důkazy číslo 66 a 67 z příloh žalované i nesporným tvrzením účastníků). Žalovaná je nadací zapsanou v rejstříku Lichtenštejnského knížectví pod č. FL-0001,030.270-0, se sídlem ve

Vaduzu v Lichtenštejnsku, označení Nadace knížete z Lichtenštejna je českým překladem názvu žalované (prokázáno listinami na čísle listu 16 a 17 dědického spisu Obvodního soudu pro Prahu 10 sp. zn. 27 D 2010/2012).

Žalovanou navržené důkazy k prokázání nezákonnosti konfiskace majetku zůstavitele, tedy zejména důkazy k vyvrácení tvrzení žalobkyně o podpisu sčítacího lístku zůstavitelem, resp. k prokázání tvrzení žalované, že sčítací arch podepsal správce panství zůstavitele a že zůstavitel neměl být do sčítání vůbec zahrnut (tj. důkazy č. 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 42, 43, 44), důkazy k vyvrácení tvrzení žalobkyně, že hlášení zůstavitele k německé národnosti bylo obecně známou skutečností - notorií (tj. důkazy č. 17, včetně důkazu č. 17 ze 4. šanonu, 18, 20, 30, 31, 50, 51, 52, 53, 57, 65, 81), důkazy k tvrzení žalované o zásadních vadách řízení působících nicotnost právních aktů konfiskace a s tím související důkazy k tvrzení žalované o ovlivnění orgánů rozhodujících o stížnostech zůstavitele proti konfiskaci jeho majetku změnou politické situace (tj. důkazy č. 23, 25, 26, 33, 34, 45, 46, 47, 48, 49, 59, 60, 62, 63, 64, 68, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90), soud pro nadbytečnost neprováděl, neboť prokázání těchto skutečností nebylo pro posouzení věci relevantní, jak bude vysvětleno níže. Důkaz právními předpisy, které jsou součástí Českého právního řádu, ani judikaturou (tj. důkazy č. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 54, 55, 56, 69, 70, 71, 73, 74), soud neprováděl, neboť pro ně platí obecná zásada „soud zná právo“ (iura novit curia); na tento případ pamatuje i ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Soud neprováděl ani důkaz literaturou o historickém vývoji vztahu mezi státem a rodem [redacted] a s tím související otázkou zákonnosti konfiskace majetku rodu (tj. důkazy č. 3, 5, 11, 12, 32, 58), neboť nejde o přímé důkazy, jde pouze o určitou interpretaci zjištěných skutečností z pohledu autorů, převážně historiků, což v podstatě ani jako důkaz sloužit nemůže; z uvedeného důvodu soud nepřipustil ani výslech svědků [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted], autory publikací předložených k důkazu pod č. 58, 3 a 32, kteří měli potvrdit prameny, své zkoumání a vědecké závěry. V tomto směru nutno připomenout, že soud měl k dispozici přímé důkazy, ani ty s ohledem na právní posouzení věci neprováděl. Důkaz stížností pod č. 28 soud pro nadbytečnost neprováděl, když skutečnost, že se zůstavitel konfiskaci bránil, byla prokázána již jinak. Soud dále neprováděl důkazy navržené vedlejším účastníkem k prokázání skutečnosti o hospodaření státu na předmětných nemovitostech, resp. k zavedení národní správy na předmětných nemovitostech (důkazy č. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11), když faktické užívání předmětných nemovitostí státem od roku 1945 bylo mezi účastníky nesporné. Příklad obrazu Velké vápenky s předmětem řízení nesouvisí, závěry německých soudů nemají na tento případ žádný dopad, proto soud neprováděl ani důkaz vedlejšího účastníka č. 12. Soud konečně neprováděl důkazy navržené žalobkyní ohledně způsobu, kterým se žalobkyně dozvěděla o dědickém řízení po zůstaviteli (důkazy žalobkyně č. 4, 5, 6, 7), když tyto skutečnosti nebyly pro posouzení věci relevantní.

Žalovaná je právnickou osobou se sídlem v Knížectví Lichtenštejnsko, proto se soud zprvu zabýval otázkou pravomoci a příslušnosti českého soudu a otázkou rozhodného práva. Soud na daný vztah aplikoval – v souladu s ust. § 2 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“) – úpravu obsaženou jednak v nařízení Rady ES č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (tzv. Brusel I), ve spojení s čl. 66 nařízení EP a Rady ES č. 1215/2012, jednak v ZMPS, když mezi Českou republikou a Knížectvím Lichtenštejnsko není uzavřena žádná mezinárodní smlouva, která by otázku určení vlastnického práva k nemovitosti upravovala, a dospěl k závěru, že podle čl. 22 bod 1. nařízení č. 44/2001 ve spojení s § 68 ZMPS je dána

jeho pravomoc i příslušnost k rozhodnutí věci a podle § 69 odst. 1 ZMPS je rozhodným právem právní řád České republiky.

Hmotněprávní posouzení věci bylo založeno mj. na právní úpravě občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen „OZ“) účinného do 31. 12. 2013 (§ 3028 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., dále jen „NOZ“, a § 3036 NOZ), když skutečnosti rozhodné pro posouzení přechodu vlastnického práva děděním i pro vydržení vlastnického práva nastaly za jeho účinnosti. Podle § 460 OZ, ve znění účinném ke dni smrti zůstavitele, se dědictví nabývá smrtí zůstavitele. Podle § 134 OZ, ve znění účinném ke dni právní moci usnesení o dědictví, oprávněný držitel se stává vlastníkem věci, má-li ji nepřetržitě v držbě po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost /odstavec 1/. Do doby podle odstavce 1 se započte i doba, po kterou měl věc v oprávněné držbě právní předchůdce /odstavec 3/. Pro počátek a trvání doby podle odstavce 1 se použijí přiměřeně ustanovení o běhu promlčecí doby /odstavec 4/.

Podle § 1 odst. 1 dekretu Prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. ze dne 21. 6. 1945, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, se s okamžitou platností a bez náhrady konfiskuje pro účely pozemkové reformy zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví: a) všech osob německé a maďarské národnosti, bez ohledu na státní příslušnost, b) zrádců a nepřátel republiky jakékoliv národnosti a státní příslušnosti, projevivších toto nepřátelství zejména za krise a války v letech 1938 až 1945, c) akciových a jiných společností a korporací, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, jenž nabyl účinnosti 1. 4. 1991 (dále jen „zákon č. 87/1991 Sb.“), zákon se vztahuje na zmírnění následků některých majetkových a jiných křivd vzniklých občanskoprávními a pracovněprávními úkony a správními akty, učiněnými v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 (dále jen „rozhodné období“) v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. oprávněnou osobou je fyzická osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 zákona, pokud je státním občanem České republiky. Podle § 3 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb. oprávněnou osobou je též fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené v odstavci 1 a která v den přechodu věci na stát podle § 6 měla na ni nárok podle dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, nebo podle zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících, pokud k převodu nebo přechodu vlastnického práva prohlášeným za neplatné podle těchto zvláštních předpisů došlo z důvodu rasové perzekuce a tento nárok nebyl po 25. únoru 1948 uspokojen z důvodů uvedených v § 2 odst. 1 písm. c) zákona. Podle § 3 odst. 3 zákona č. 87/1991 Sb. bylo-li v den přechodu věci na stát oprávněných osob uvedených v odstavci 2 více, je oprávněnou osobu k celé věci kterákoliv z nich. Podle § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. zemřela-li osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 nebo osoba, která na věc uvedenou v odstavci 2 měla nárok uvedený v odstavci 2, před uplynutím lhůty, v níž mohla nárok na vydání věci

uplatnit, nebo, byla-li prohlášena za mrtvou, kde dni předcházejícím uplynutí této lhůty, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České republiky, fyzické osoby v tomto pořadí: a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyt celé dědictví, b) dědic ze závěti, který nabyt část dědictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu; to neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jen jednotlivé věci nebo práva; byl-li dědic závěti ustanoven jen k určité části věci, na kterou se vztahuje povinnost vydání podle § 6, je oprávněn pouze k této věci, c) děti a manžel osoby, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6, všichni rovným dílem; zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 5 odst. 2, jsou na jeho místě oprávněnými osobami jeho potomci, a zemřel-li některý z nich, jeho děti, d) rodiče osoby, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6, e) sourozenci osoby, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6, a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti. Podle § 3 odst. 5 zákona č. 87/1991 Sb. v případech uvedených v § 6 odst. 1 písm. f) jsou oprávněnými osoby tam uvedené; ustanovení odstavce 2 písm. c) až e) platí obdobně.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, jenž nabyt účinnosti 24. 6. 1991 (dále jen „zákon 229/1991 Sb.“), oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1. Podle § 4 odst. 2 zákona 229/1991 Sb. zemřela-li osoba, jejíž nemovitost přešla v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby v případech uvedených v § 6, před uplynutím lhůty uvedené v § 13, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, fyzické osoby v tomto pořadí: a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyt celé dědictví, b) dědic ze závěti, který nabyt vlastnictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu; to neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jen jednotlivé věci nebo práva; byl-li dědic závěti ustanoven jen k určité části nemovitosti, na kterou se vztahuje povinnost vydání, je oprávněn pouze k této části nemovitosti, c) děti a manžel osoby uvedené v odstavci 1, všichni rovným dílem; zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 13, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti, a zemřelo-li některé z nich, jeho děti, d) rodiče osoby uvedené v odstavci 1, e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1, a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti a jeho manžel. Podle § 4 odst. 3 zákona 229/1991 Sb. v případech uvedených v § 6 odst. 1 písm. j) jsou oprávněnými osobami osoby tam uvedené; ustanovení odstavce 2 písm. c) až e) platí obdobně. Podle § 4 odst. 4 zákona 229/1991 Sb. v případě, že zemřela oprávněná osoba, která uplatnila nárok na vydání majetku před vydáním rozhodnutí podle § 9, přechází nárok na dědice.

Podle § 1 zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., jenž nabyt účinnosti 29. 5. 1992 (dále jen „zákon č. 243/1992 Sb.“), účelem zákona je zmírnění následků některých dalších majetkových křivd vzniklých v důsledku platnosti nebo zvláštního použití některých právních předpisů nebo na základě jiných důvodů na území České republiky a stanovení působnosti orgánů České republiky při provádění některých ustanovení zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 243/1992 Sb. oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, který ztratil majetek podle dekretů prezidenta republiky č. 12/1945

Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, nebo dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, neprovinil se proti československému státu a nabyl zpět občanství podle zákona č. 245/1948 Sb., o státním občanství osob maďarské národnosti, zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, nebo zákona č. 34/1953 Sb., jímž některé osoby nabývají československého státního občanství, pokud se tak nestalo již ústavním dekretem prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, a jehož majetek v rozsahu určeném zvláštním předpisem přešel na stát. Podle § 2 odst. 2 zákona č. 243/1992 Sb. oprávněnou osobou je dále státní občan České republiky, který pozbyl majetek v rozsahu určeném zvláštním předpisem v období od 29. září 1938 do 8. května 1945 a vznikly mu majetkové nároky podle dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, nebo podle zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a jiných zásahů do majetku vzcházejících, avšak tento majetek nebyl oprávněné osobě vrácen, ani nebyla podle těchto předpisů odškodněna, ač podle nich odškodněna měla být, ani nebyla odškodněna podle mezinárodních smluv uzavřených mezi Československou republikou a jinými státy po druhé světové válce. Podle § 2 odst. 3 zákona č. 243/1992 Sb. zemřela-li osoba, uvedená v odstavci 1 nebo 2 před uplynutím lhůty, uvedené v § 11a, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, fyzické osoby v tomto pořadí: a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyl celé dědictví, b) dědic ze závěti, který nabyl vlastnictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu. To neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jen jednotlivé věci nebo práva. Byl-li dědic závěti ustanoven jen k určité části nemovitosti, na kterou se vztahuje povinnost vydání, je oprávněn pouze k této části nemovitosti, c) děti a manžel osoby uvedené v odstavci 1, všichni rovným dílem. Zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 11a, jsou na jeho místě oprávněnými osobami jeho děti, a zemřelo-li některé z nich, jeho děti, d) rodiče osoby uvedené v odstavci 1, e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1 a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti. Podle § 2 odst. 4 zákona č. 243/1992 Sb. oprávněná osoba podle odstavce 1 může uplatnit nárok na vydání nemovitosti, jestliže k 31. lednu 1996 je občanem České republiky, kterým se stala podle zákona č. 245/1948 Sb., a zákona č. 194/1949 Sb. nebo zákona č. 34/1953 Sb., pokud se tak nestalo již ústavním dekretem prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., a která do 1. ledna 1990 takto nabyté občanství nepozbyla. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 243/1992 Sb. oprávněným osobám se vydají nemovitosti, které přešly na stát nebo jinou právnickou osobu za podmínek uvedených v § 2 odst. 1 a 2. Podle § 3 odst. 2 zákona č. 243/1992 Sb. postup při uplatňování nároku je stanoven zvláštním předpisem.

Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

Podle § 80 o. s. ř. (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se lze žalobou domáhat určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem. V daném případě je naléhavý právní zájem na požadovaném určení dán tím, že požadovaným určením bude dán zapsaný stav v katastru nemovitostí do souladu se stavem právním, když podle žaloby je v katastru nemovitostí jako vlastník zapsán subjekt, který není skutečným vlastníkem předmětných nemovitostí.

Žaloba byla založena na tvrzení, že vlastníkem předmětných nemovitostí se stal stát na základě konfiskačního dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb., obrana žalované naopak spočívala v tvrzení o nezákonnosti provedené konfiskace. Pokud by ke konfiskaci majetku zůstavitele v roce 1945 došlo nezákonně, bylo by možné hovořit o křivdě. S otázkou možnosti nápravy majetkových křivd vzniklých v předchozím období (míněno v období před 1. 1. 1990) se závazně vypořádal Ústavní soud České republiky v nálezu ze dne 1. 11. 2005 sp. zn. Pl. ÚS 21/05. Dovodil, že smyslem a cílem restitučního zákonodárství bylo jasné vymezení okruhu právních vztahů, do kterých lze zpětně zasáhnout, a ostatní ponechat ve stavu, v jakém byly v době přijetí restitučních norem, a tím vnést do právních vztahů právní jistotu. Restituční předpisy jsou nesourodou skupinou norem, užívajících leckdy různou terminologii, jejich účel byl však shodný – zmírnit (nikoli napravit) některé majetkové křivdy, k nimž došlo v minulém období v rozporu s principy právního státu. K takovému kroku přitom nebyl stát povinován, neboť ústava ani jiný právní předpis nevyžadují, aby byl majetek vrácen, nebo za něj byla poskytnuta náhrada či aby k tomuto účelu byly prováděny v právním řádu jakékoli změny. Z hlediska mezinárodního práva pak svobodu státu při výběru podmínek, za kterých přistoupí k navrácení majetku nabytého před ratifikací Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, deklaroval i Evropský soud pro lidská práva ve svých rozhodnutích (např. rozhodnutí [redacted] proti Slovensku ze 7. 3. 2003 či rozhodnutí [redacted] proti Polsku z 22. 7. 2004); Česká a Slovenská Federativní republika podepsala Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod 21. 2. 1991 (vyhlášena byla sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.). Restituční zákony v podstatě legalizovaly přechod majetku na stát, a to bez ohledu na to, co bylo titulem pro tento přechod (tedy vlastnictví státu k majetku získanému konfiskacemi, znárodněním a dalšími majetkovými opatřeními), neboť vlastnické právo oprávněných osob podle restitučních předpisů vzniká až okamžikem vydání věci; pouze v případech restitučními zákony výslovně uvedených je nabývací titul státu - za splnění dalších podmínek - důvodem pro vrácení věci. Restituční zákony se přitom nevztahují jen na majetek přešlý na stát v rozhodném období (tj. od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990), nýbrž řeší veškerý majetek, který stát vlastnil ke dni jejich přijetí. Na tento majetek nelze uplatňovat nároky podle obecných předpisů {zejména prostřednictvím žaloby na určení vlastnického práva dle § 126 OZ ve spojení s § 80 písm. c), resp. od 1. 1. 2014 § 80 o. s. ř.}, ale pouze cestou restitučních předpisů (které jsou lex specialis k obecným předpisům). Připuštění možnosti domáhat se majetku cestou obecných předpisů by znamenalo připuštění přezkumu veřejnoprávního postupu, jenž byl titulem pro přechod vlastnického práva, což by obecným soudům přiznalo oprávnění, které v době vydání takového aktu neměly (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 5. 2. 1947 sp. zn. Rc 187/47 či rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 5. 2003 sp. zn. 22 Cdo 683/2002). Možnost přezkumu těchto rozhodnutí je dána právě pouze na základě restitučních předpisů (srov. nálezy Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 437/01), zákonost výměrů o konfiskaci tak jsou soudy oprávněny přezkoumávat pouze v rámci řízení o restitučních nárocích. Plynutí času je samo o sobě natolik závažnou skutečností, že i tehdy, kdy s ním nelze ve všech případech spojovat vznik či zánik právního vztahu, je mu třeba přiznat účinky faktické. Právě význam času jako právní skutečnosti z hlediska požadavku stability vlastnických vztahů byl zdůrazněn v restitučních předpisech, které na jednu stranu umožňují průlom do vlastnických vztahů, na druhé straně uplatnění restitučních nároků omezují relativně krátkou lhůtou, s jejímž marným uplynutím nárok zaniká (prekluduje). Nelze přitom hovořit o vyvlastnění, nýbrž o zániku možnosti uplatnit ochranu práva v důsledku uplynutí dlouhé doby. Následná rozhodovací činnost soudů se od uvedených závěrů v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/05 neodchýlila (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2285/2011).

V daném případě stát v roce 1945 fakticky zabral zůstaviteli nemovitý majetek (včetně předmětných pozemků) a nepřetržitě jej od té doby užívá. I kdyby k zabrání majetku zůstavitele došlo bez jakéhokoli zákonného podkladu (tedy i kdyby se tzv. Benešovy dekrety - zde dekret č. 12/1945 Sb. - na zůstavitele nevztahovaly), přijetím restitučních předpisů dal stát najevo, že hodlá zmírnit jen některé křivdy, a to pouze ve vztahu k určitým osobám. K faktickému odnětí majetku zůstavitele došlo v roce 1945, což by v zásadě možnost uplatnění nároku cestou restitucí vylučovalo, neboť možnost domáhat se v rámci restituce majetku byla otevřena jen pro křivdy vzniklé v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, ovšem s ohledem na to, že se zůstavitel aktům konfiskace majetku bránil a z jeho podnětu vyvolané soudní řízení skončilo teprve v roce 1951, tedy v rozhodném období vymezeném restitučními předpisy, bylo možno i v případě zůstavitele uvažovat o aplikaci restitučních předpisů (srov. nálezy Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 309/97); podle názoru soudu bylo nutné k tomuto řízení přihlídnout, přestože se netýkalo předmětných pozemků, neboť právní konstrukce konfiskace dle dekretu č. 15/1945 Sb. byla vystavěna na principu konfiskace veškerých zemědělských pozemků osob spadajících pod režim dekretu, v důsledku čehož by případný úspěch zůstavitele v uvedeném řízení měl zajisté vliv i na předmětné pozemky. Ze zákonného vymezení oprávněných osob (zejména § 3 zákona č. 87/1991 Sb., § 4 zákona č. 229/1991 Sb., § 2 zákona č. 243/1992 Sb.) je však zřejmé, že zůstavitel, cizí státní příslušník, ani jeho právní nástupce - žalovaná, cizí právnická osoba (tedy právnická osoba se sídlem mimo území České republiky), nebyli oprávněnou osobou dle restitučních předpisů. Jestliže stát dal možnost domáhat se zmírnění způsobené křivdy oprávněným osobám (svým občanům) pouze cestou zvláštních předpisů, nikoli cestou obecné žaloby na určení vlastnického práva, nelze než dovodit, že jiným než oprávněným osobám je tím spíše možnost podat obecnou žalobu na určení svého vlastnického práva odůvodněnou nezákonností konfiskace zapovězena. Žalovaná se v tomto řízení sice nedomáhá určení svého vlastnického práva, nicméně své vlastnické právo opírá o rozhodnutí v dědickém řízení, na základě něžž byla jako vlastníka zapsána do katastru nemovitostí, a o nezákonnost konfiskace, to ovšem nemá na výše uvedené závěry žádný vliv (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 2081/2009). V situaci, kdy bylo zůstaviteli (kdyby ještě v době přijetí restitučních předpisů žil) i jeho právnímu nástupci (pokud by byl jeho vstup do práv a povinností zůstavitele potvrzen dědickým rozhodnutím již v době přijetí restitučních předpisů) zapovězeno domáhat se svého vlastnického práva zvláštní cestou podle restitučních předpisů, bylo vyloučeno, aby se žalovaná stala vlastníkem předmětných nemovitostí. Zápis vlastnického práva zůstavitele v katastru nemovitostí není z pohledu restitučního zákonodárství dostatečný pro závěr o vlastnictví, a to právě s ohledem na to, že zůstavitel, resp. jeho právní nástupce předmětné nemovitosti více jak 60 let fakticky neovládal. I zapsaný vlastník, jemuž byla v době rozhodné dle restitučních předpisů věc odebrána, se musel domáhat svého vlastnictví cestou žalob na vydání podle restitučních předpisů. Možnost domoci se svého práva výlučně cestou restitučních předpisů byla v některých případech prolomena (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 4973/2007 či 22 Cdo 4560/2011), v daném případě však soud neshledal žádné okolnosti, které by odůvodnily možnost postupu podle obecných předpisů, když zůstaviteli ani žalované právo domáhat se návratu majetku cestou restitučních předpisů (tedy cestou žalob na vydání) nikdy nesvědčilo. Lze tedy uzavřít, že i kdyby majetek zůstavitele nemohl být předmětem konfiskace podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a konfiskace jeho majetku tak neměla žádného zákonného podkladu, na základě restitučních předpisů se stal stát vlastníkem zabraných pozemků.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 29. 11. 2013 č. j. 27 D 2010/2012-118, na základě něžž byla žalovaná zapsána do katastru nemovitostí jako vlastníka předmětných nemovitostí, je zdejší soud podle ust. § 159 o. s. ř. ve spojení s § 167 odst. 2 o. s. ř. sice vázán (dědictví se dle § 460 OZ nabyvá smrtí zůstavitele, dědictvé rozhodnutí tuto hmotněprávní skutečnost deklaruje), rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví však řeší závazně toliko vztahy mezi účastníky řízení o dědictví (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Cz 5/90). Rozhodnutí v dědictvě řízení tak není závazné pro třetí osoby, které nebyly účastníkem tohoto řízení, ty se proto mohou domáhat ochrany svého práva u soudu v občanském soudním řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1176/2001). V daném případě proti sobě stály dva subjekty, které o sobě prohlašovaly, že jsou vlastníkem předmětných nemovitostí, přičemž každý odvozoval své vlastnické právo od jiné skutečnosti. Bylo tedy třeba vyřešit otázku, která z těchto skutečností zakládá vlastnické právo a která z těchto rozhodných skutečností stále trvá. Pokud konfiskace majetku zůstavitele proběhla v souladu se zákonem, pak zůstavitel pozbyl svého vlastnického práva již okamžikem účinnosti dekretu č. 12/1945 Sb., v důsledku čehož nemohl být ke dni své smrti vlastníkem předmětných nemovitostí (a žalovaná tak nemohla vstoupit do jeho práv a povinností vlastníka). Pokud konfiskace majetku zůstavitele neproběhla v souladu se zákonem a bylo tak možné uvažovat o majetkové křivdě způsobené zůstaviteli, nesvědčí ani za této situace žalované vlastnické právo, neboť možnost nápravy majetkových křivd cestou restitucí byla jí i zůstaviteli (kdyby v době přijetí restitučních zákonů žil) zapovězena, jak bylo vyloženo výše. Přijetím restitučních předpisů v roce 1991 se tedy legalizoval dlouhodobě trvající faktický stav a stát se tak nejpozději tímto okamžikem stal vlastníkem předmětných nemovitostí, a to bez ohledu na stav zápisu v katastru nemovitostí. Při konkurenci dvou nabývacích titulů tak svědčí vlastnické právo žalobkyni. Vydané dědictvé rozhodnutí, na základě něžž byla žalovaná v roce 2013 zapsána do katastru nemovitostí jako vlastníka předmětných nemovitostí, by mohlo založit pouze její dobrou víru, desetiletá vydržecí doba však dosud neuplynula (§ 134 OZ). Soud proto shledal žalobu důvodnou.

S ohledem na námitku žalobkyně ohledně označení žalované v katastru nemovitostí nutno dodat, že žalovaná byla do katastru nemovitostí zapsána pod označením, které odpovídá českému překladu jejího oficiálního názvu „Fürst von Liechtenstein Stiftung“, ostatní uvedené znaky (registrační číslo a sídlo) jednoznačně svědčí pro to, že žalovaná a Nadace knížete z Lichtenštejna je jedna a táž osoba, resp. jeden a týž subjekt práva. Že tomu tak je, dala ostatně sama žalobkyně najevo již označením žalované v žalobě, když neužila českého překladu názvu žalované.

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky soud rozhodl podle § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1, 3 o. s. ř., když žalobkyně byla ve věci zcela úspěšná. Za této situace má žalobkyně i vedlejší účastník na její straně proti žalované právo na náhradu nákladů řízení, protože vedlejšímu účastníku žádné náklady nevznikly, soud rozhodl, jak uvedeno ve výroku III. Žalobkyni pak vznikly náklady za podání žaloby, za písemné vyjádření a za účast u jednání, což odpovídá paušální náhradě nákladů za 3 úkony po 300,- Kč dle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 a § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., celkem tedy 900,- Kč (výrok II.)

Výrok IV. je odůvodněn ust. § 141 odst. 2 o. s. ř., neboť stát má povinnost umožnit účastníkům jednat před soudem v jejich mateřštině (§ 18 odst. 2 o. s. ř.) a náklady s tím spojené (náklady na tlumočné) platí, aniž by měl nárok na jejich náhradu, v řízení přitom vznikly státu náklady na překlad žaloby do německého jazyka.

Žalobkyně byla ze zákona od placení soudního poplatku osvobozena (§ 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, dále jen „ZOSP“), poplatková povinnost vzhledem k předmětu řízení činila podle položky 4 bodu 1. písm. a) Sazebníku poplatků ve spojení s § 6a odst. 6 ZSOP 50.000,- Kč. Jelikož žalobkyně ve věci uspěla, přechází poplatková povinnost podle § 2 odst. 3 ZSOP na žalovanou, soud proto výrokem V. uložil povinnost k zaplacení poplatku žalované.

Lhůtu k plnění soud stanovil na tři dny podle ust. § 160 odst. 1 o. s. ř., když neshledal žádné důvody pro její prodloužení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Praze, prostřednictvím Okresního soudu Praha-východ.

Nesplní-li povinný dobrovolně povinnost stanovenou tímto rozhodnutím, lze se jejího výkonu domáhat podáním návrhu u soudu (§ 251 o. s. ř.) nebo za podmínek daných zvláštním zákonem u soudního exekutora (zákon č. 120/2001 Sb.).

V Praze dne 11. listopadu 2015

Mgr. Klára Obrtlíková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Kateřiny Švecové a soudců JUDr. Petra Wulkana a JUDr. Heleny Černecké **v právní věci žalobce: Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**, se sídlem Rašínovo nábřeží 42, 120 00 Praha 2, **proti žalovanému: Fürst von Liechtenstein Stiftung**, reg. č.: FL- 0001,030.270-0, se sídlem Bergstrasse 5, 9490 Vaduz, **Lichtenštejnské knížectví**, zastoupeného: Dr. Erwinem Hanslíkem MRICS, advokátem, se sídlem U Prašné brány 1, 110 00 Praha 1, za účasti vedlejšího účastníka na straně žalobce: **Lesy České republiky, s.p.** IČ: 42196451, se sídlem Přemyslova 1106/19, 500 08 Hradec Králové, o určení vlastnického práva, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Praha – východ ze dne 11.11.2015, č.j. 20C 70/2014-231, ve znění opravného usnesení ze dne 10.12.2015, č.j. 20C 70/2014-250,

t a k t o :

- I. **Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení se potvrzuje.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 900,- Kč, ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.**
- III. **Žalovaný je povinen zaplatit vedlejšímu účastníkovi na straně žalobce na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 900,- Kč, ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud Praha – východ rozsudkem ze dne 11.11.2015, č.j. 20C 70/2014-231, ve znění opravného usnesení ze dne 10.12.2015, č.j. 20C 70/2014-250 určil, že žalobce je vlastníkem nemovitostí, jmenovitě uvedených ve výroku I. tohoto rozsudku. Žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 900,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.). Dále rozhodl, že ve vztahu mezi žalovaným a vedlejším účastníkem na straně žalobce nemá žádný z účastníků nárok na náhradu nákladů řízení (výrok III.), a že Česká republika nemá nárok na náhradu nákladů řízení (výrok IV.). Žalovanému uložil povinnost zaplatit České republice – Okresnímu soudu Praha – východ soudní poplatek za žalobu ve výši 50.000,- Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok V.).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání žalovaný. Uplatnil odvolací důvody dle ustanovení § 205 odst. 2 písm. d), g) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (nadále o.s.ř.). Namítal, že soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl všechny navržené důkazy potřebné a rozhodné k prokázání rozhodných skutečností, a dále namítal, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Soudu prvního stupně vytýkal, že se nedostatečně vypořádal s existencí naléhavého právního zájmu žalobce i vedlejšího účastníka na určení vlastnictví, a že v rozporu s konstantní judikaturou nevycházel z individuálních rozměrů posuzovaného případu. Napadený rozsudek zároveň považoval za nepřezkoumatelný. V souvislosti s tím poukázal na to, že k závěru, k němuž soud prvního stupně dospěl, sloužily i důkazy, které při jednání nebyly provedeny, a které byly soudu prvního stupně známy ze studia spisu a byly soudem nepřímou použity pro rozhodnutí; v odůvodnění rozsudku soud prvního stupně přitom nezmiňuje, které důkazy provedl a jak je hodnotil. Při provádění, respektive neprovedení celé řady důležitých důkazů soud prvního stupně vycházel z primárně chybného právního úsudku, který předcházel provedenímu dokazování. Takový postup, kdy soud věc nejprve právně posoudil a teprve poté vymezil okruh důkazů, vhodných k jeho hodnocení, zásadním způsobem porušuje právo žalovaného na spravedlivý proces, a je protiústavní. Rovněž nesprávně soud prvního stupně zcela subsumoval předmětný případ pod takzvané restituční normy, a tím se dopustil nedovolené analogie legis. Pokud se dopustil posouzení restitučních předpisů de lege ferenda, opět tím zásadním způsobem porušil právo žalovaného na spravedlivý proces. Žalovaný zdůraznil, že soud prvního stupně nesprávným rozšiřujícím právním výkladem přisoudil restitučním normám působnost a účinky, které v nich nejsou obsaženy. Aplikaci restitučních norem porušil zásadu subsidiarity občanského zákoníku a další obecné zásady právního výkladu. Soudem tvrzený uzákoněný přechod vlastnického práva na Českou republiku i na základě faktické neoprávněné držby majetku je podle žalovaného v rozporu s Ústavním pořádkem i mezinárodním právem a je argumentačně neudržitelný. Žalovaný dále vytýkal soudu prvního stupně, že zcela opomenul ústavně zakotvenou ochranu vlastnického práva a nepromlčitelnost vlastnictví a nezabýval se mezinárodními aspekty nezákonnosti odnětí vlastnického práva právnímu předchůdci žalovaného. Nesprávně soud prvního stupně na daný případ aplikoval stanovisko pléna Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 21/05, ačkoliv toto stanovisko bylo v další nalézací činnosti Ústavního soudu opakovaně překonáno. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V doplnění odůvodnění odvolání ze dne 12.1.2016 žalovaný podrobně rozebral uplatněné odvolací důvody a hlavní výhrady vůči napadenému rozsudku. Mimo jiné zdůraznil, že vlastnické právo ke sporným nemovitostem fakticky ani formálně nikdy na

Českou republiku nepřešlo a Česká republika se nemůže domáhat vlastnického práva s poukazem na vydržení. Žalovaný nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně, pokud vyloučil možnost žalovaného domáhat se určení vlastnictví k předmětným nemovitostem podle předpisů obecného občanského práva, s poukazem na citovaný nálezný Ústavního soudu České republiky a na výklad restitučních předpisů. Důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností, zejména k prokázání nezákonnosti konfiskace majetku právního předchůdce žalovaného (na tyto důkazy žalovaný v doplnění odvolání jmenovitě odkázal), přitom soud prvního stupně neprovedl; tím porušil právo žalovaného na spravedlivý proces. Takzvané opomenuté důkazy zakládají nepřezkoumatelnost a tedy protiústavnost napadeného rozsudku. Soud prvního stupně pochybil, pokud svým právním rozhodnutím předešel pečlivé posouzení skutkového stavu. Žalovaný dále zdůraznil, že vlastnictví se historicky a kontinuálně považuje za základní lidské právo, které je nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné – takto bylo a je zakotveno v ústavním pořádku České republiky, v systému občanského práva i v právu mezinárodním. Žalovaný dále podrobně poukázal na důvody nepoužitelnosti restitučních předpisů v dané věci a na jejich nesprávnou aplikaci a nepřipustně rozšiřující výklad soudu prvního stupně na osobu žalovaného, respektive osobu jeho právního předchůdce s tím, že výklad soudu v podstatě představuje zákonnou legalizaci vyvlastnění majetku cizího státního občana. Soudním výkladem ale nelze nově konstituovat vlastnické právo státu k nemovité věci, které sám zákon nezřizuje, a faktické okupaci majetku státem bez právního důvodu nelze přiznat v demokratickém právním státě žádnou vlastnickou právní ochranu bez ohledu na to, jakkoli byla taková faktická okupace majetku dlouhá.

Žalobce ve svém vyjádření k odvolání nesouhlasil s námitkou žalovaného, že mezi žalobcem a vedlejším účastníkem není jasno, kdo má tvrdit existenci naléhavého právního zájmu k podání předmětné určovací žaloby. Poukázal na účel určovací žaloby s tím, že vedlejší účastník je státním podnikem a majetek, s nímž hospodáří, je vždy majetkem státu. Jedinou věcně příslušnou organizační složkou oprávněnou jednat v této věci za stát, je ve smyslu § 10 a § 11 zákona č. 219/2000 Sb., žalobce. Vedlejší účastník sporné pozemky drží a hospodáří s nimi (to bylo účastníky učiněno nesporným) – má proto právní zájem na výsledku sporu. Za nepřipadný považoval žalobce odkaz žalovaného na – ve vyjádření jmenovitě uvedenou – judikaturu Ústavního soudu České republiky a Nejvyššího soudu České republiky s tím, že na daný případ tato žalovaným označená judikatura nedopadá. Za důvodné žalobce nepovažoval ani námitky žalovaného ohledně nesprávně zjištěného skutkového stavu. Zdůraznil, že soud prvního stupně naopak řádně zjistil skutečnosti, z nichž účastníci dovozovali své vlastnické právo – tedy že zde existují dva sporné právní tituly. Žalovaný byl zapsán do katastru nemovitostí jako vlastník sporných pozemků na základě rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 10 v dědickém řízení, č.j. 27D 2010/2012-18, ačkoliv sporné pozemky byly předmětem konfiskace podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., který je stále součástí právního pořádku České republiky. Účinky konfiskace nastaly bez dalšího ze zákona. Žalobce zároveň připomněl, že i Evropský soud pro lidská práva ve svých rozhodnutích deklaroval z hlediska mezinárodního práva svobodu státu při výběru podmínek, za kterých přistoupí k navrácení majetku nabytého před ratifikací Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Správná skutková zjištění soud prvního stupně učinil i z dokazování o nepřetržité držbě sporných pozemků žalobcem; správné závěry učinil i při právním posouzení věci a při aplikaci právních závěrů judikatury. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu potvrdil.

Vedlejší účastník ve svém vyjádření k odvolání žalovaného rovněž navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Námitku žalovaného, že se soud prvního stupně nedostatečně vypořádal s existencí naléhavého právního zájmu na určení vlastnictví, a že žalobce a vedlejší účastník nemají jasno, kdo má naléhavost právního zájmu k podání určovací žaloby tvrdit, považoval za mylnou a účelovou. Zdůraznil, že v daném případě má žalobce ve sporu aktivní věcnou legitimaci a je dán naléhavý právní zájem na určení vlastnictví státu – České republiky, neboť požadovaným určením bude dán zapsaný stav vlastnického právo v katastru nemovitostí do souladu se stavem právním, za situace, kdy z katastru nemovitostí je jako vlastník zapsán subjekt, který skutečným vlastníkem není. V souvislosti s tím vedlejší účastník poukázal na to, že Lesy České republiky, s.p. mají právní zájem na výsledku v tomto soudním sporu vedle žalobce, neboť s předmětnými pozemky hospodaří. Vedlejší účastník dále zdůraznil, že v daném případě se jedná o majetek ve vlastnictví státu, který stát nabyl konfiskací podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 ex lege, a tento majetek fakticky stát, respektive státní organizace drží a hospodaří na něm v souladu s platnou právní úpravou od roku 1945. Vedlejší účastník zdůraznil, že právním důvodem konfiskace byl samotný citovaný dekret. Jedná se přitom nepochybně o zemědělský majetek ve smyslu citovaného dekretu; u tohoto majetku nastávala konfiskace u osob jmenovaných v § 1 s okamžitou platností ze zákona, s účinky ad personam. Je zároveň nepochybné, že stát předmětný majetek fakticky převzal v roce 1945. Strany sporu učinily kontinuální držbu majetku státem od roku 1945 dodnes, za nespornou. Soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav věci a správně činil své právní závěry s ohledem na to, komu svědčí vlastnictví. Právní předchůdce žalovaného se přitom nemohl domáhat obnovy vlastnictví cestou podle restitučních předpisů, protože nebyl oprávněnou osobou ve smyslu těchto předpisů. Ke dni své smrti nemohl být právní předchůdce žalovaného vlastníkem předmětných nemovitostí. Soud prvního stupně správně zkoumal konkurenci dvou nabývacích titulů a správně dovodil, že vlastnické právo svědčí žalobci. Při svém rozhodování soud prvního stupně nemohl od restitučního zákonodárství odhlédnout, a to i s ohledem na závěry Ústavního soudu o legalizaci vlastnictví státu, pokud stát převzal majetek, ať už na základě konfiskace, či jiným majetkovým opatřením; uvedené podmínky na tento konkrétní případ dopadají.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání žalovaného je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, včas a obsahuje zákonem předvídané náležitosti (§ 201, § 202, § 204 odst. 1, § 205 o.s.ř.) přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 212, § 212a o.s.ř. a podané odvolání neshledal opodstatněné.

Při přezkumu napadeného rozsudku vycházel odvolací soud z důkazů provedených soudem prvního stupně; pokud jde o obsah jednotlivých důkazů, odkazuje se na příslušné části odůvodnění napadeného rozsudku. Za podmínek vyplývajících z ustanovení § 213 odst. 1, 2 a 5 o.s.ř. odvolací soud částečně zopakoval dokazování provedené soudem prvního stupně obsahem vyhlášky ONV Olomouc ze dne 31.7.1945, č.j. 470/pres., dále obsahem rozhodnutí Zemského národního výboru v Brně ze dne 16.1.1946, č.j. 86/VIII/26-1946 a obsahem rozhodnutí Správního soudu v Bratislavě ze dne 21.11.1951, č. 138/46-5.

Z obsahu spisu a ze skutkových zjištění soudu prvního stupně odvolací soud zjistil, že žalobou podanou k Okresnímu soudu Praha – východ dne 28.3.2014 se žalobce domáhá určení, že je vlastníkem nemovitostí, jmenovitě v žalobě uvedených a specifikovaných údajem o příslušném listu vlastnictví, katastrálním území a obci, zapsaných u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha – východ. Žalobu odůvodňoval tím, že je vlastníkem těchto nemovitostí na základě jejich konfiskace podle dekretu prezidenta

republiky č. 12/1945 Sb. ze dne 21.6.1945,

narozenému

zemřelému

(nadále zůstavitel).

Konfiskace předmětného majetku však nebyla zohledněna změnou zápisu vlastníka v pozemkových knihách; zůstavitel byl jako vlastník nemovitostí zapsán v katastru nemovitostí ještě i ke dni 18.12.2013. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 29.11.2013, č.j. 27D 2010/2012-118 byl potvrzen dodatečně zjištěný majetek po zůstaviteli jeho dědici – žalovanému. Naléhavý právní zájem na požadovaném určení žalobce odůvodňoval tím, že jsou zde tvrzeny dva tituly nabytí vlastnického práva; výsledek řízení by měl vést k tomu, aby zápis v katastru byl uveden do souladu se stavem právním.

Soud prvního stupně o podané žalobě rozhodl napadeným rozsudkem (ve znění opravného usnesení). Vzhledem k tomu, že žalovaný má sídlo na území Knížectví Lichtenštejnského, zabýval se nejprve tím, zda ve věci je dáno pravomoc soudu České republiky a pokud ano, podle jakého právního řádu je třeba věc posoudit. Dovodil, že se zřetelem k ustanovení § 2, § 68 a § 69 zákona č. 91/2012 Sb., je v daném případě dána pravomoc soudu České republiky a rozhodným je právní řád České republiky.

Dále se s ohledem na charakter žaloby zabýval existencí naléhavého právního zájmu žalobce na požadovaném určení ve smyslu ustanovení § 80 o.s.ř. Dospěl k závěru, že naléhavý právní zájem je věci dán tím, že požadovaným určením bude dán zapsaný stav v katastru do souladu se stavem právním za situace, kdy dle žalobních tvrzení je v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník subjekt, který není skutečným vlastníkem.

Při věcném posouzení soud prvního stupně na podkladě důkazů vyjmenovaných v odůvodnění napadeného rozsudku vyšel ze zjištění, že zůstavitel byl až do roku 2013 zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník sporných nemovitostí. Na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 29.11.2013, č.j. 27D 2010/2012-118, které nabylo právní moci 6.12.2013, byl žalovaný určen dědicem v žalobě specifikovaného nemovitého majetku zůstavitele, a na základě toho byl poté zapsán v katastru jako vlastník předmětných nemovitostí. Dále vzal soud prvního stupně za prokázané, že předmětné nemovitosti jsou ve faktickém užívání státu nepřetržitě od roku 1945, kdy stát majetek zůstavitele zabral na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. Ve věci byla vydána dne 3.7.1945 vyhláška ONV v Olomouci; o stížnosti zůstavitele proti této vyhlášce bylo dne 16.1.1946 rozhodnuto Zemským národním výborem v Brně; uvedené rozhodnutí bylo posléze přezkoumáno rozhodnutím Správního soudu v Bratislavě dne 21.11.1951. Soud prvního stupně vzal zároveň za prokázané, že zůstavitel byl občanem Lichtenštejnska, a že žalovaný je nadací zapsanou v příslušném rejstříku Lichtenštejnského knížectví. Soud prvního stupně uzavřel, že i kdyby k zabrání majetku zůstavitele došlo bez jakéhokoliv zákonného podkladu, to je kdy by se na zůstavitele dekret č. 12/1945 Sb. nevztahoval, s přihlédnutím k tomu, že stát sporné nemovitosti zabral již v roce 1945 a od té doby je nepřetržitě užívá, bylo by možno domáhat se zmírnění způsobené krivdy pouze cestou zvláštních předpisů, to je na základě restitučních zákonů, nikoliv cestou obecné žaloby na určení vlastnického práva. Soud prvního stupně zároveň v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlil (a to i s poukazem na konkrétní judikaturu Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR), proč restituční předpisy na daný případ nedopadají. Dále uzavřel, že pokud konfiskace majetku zůstavitele proběhla v souladu se zákonem, pak zůstavitel pozbyl svého vlastnického práva již okamžikem účinnosti dekretu č. 12/1945 Sb. I kdyby konfiskace v souladu se zákonem neproběhla, a bylo by možné uvažovat o majetkové krivdě způsobené zůstaviteli, pak přijetím restitučních předpisů byl legalizován dlouhodobě trvajícím faktickým stavem a nejpozději tímto okamžikem se stát stal

vlastníkem sporných nemovitostí. V daném případě podle soudu prvního stupně nebyla možná náprava majetkových křivd cestou restitucí. Vydané dědické rozhodnutí z roku 2013, na jehož základě byl žalovaný zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník sporných nemovitostí, není závazné pro třetí osoby, které nebyly účastníky dědického řízení; ty se proto mohou u soudu domáhat ochrany svého vlastnického práva. Citované dědické rozhodnutí mohlo pouze založit dobrou víru dědice, to je žalovaného; desetiletá vydržecí doba však dosud neuplynula. Po právní stránce soud prvního stupně věc posoudil podle dekretu č. 12/1945 Sb., podle ustanovení § 460, § 126 a § 134 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, když skutečnosti rozhodné pro posouzení přechodu vlastnického práva děděním i pro vydržení nastaly za jeho účinnosti; dále podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích a podle zákona o půdě č. 229/1991 Sb., se zřetelem k ustanovení zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., a žalobě vyhověl. O náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky (včetně vedlejšího účastníka na straně žalobce) rozhodl podle § 142 odst. 1, § 151 odst. 1 a 3 o.s.ř.; o nákladech vzniklých České republice v souvislosti s přibráním tlumočníka podle § 141 odst. 2 a § 18 odst. 2 o.s.ř.; o povinnosti žalovaného zaplatit soudní poplatek rozhodl podle § 11 odst. 2 písm. a), § 2 odst. 3 a § 6a odst. 6 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Odvolací soud k prověření správnosti skutkových zjištění i právního posouzení věci soudem prvního stupně částečně zopakoval dokazování provedené soudem prvního stupně, a to obsahem výše citovaných listin.

Z obsahu vyhlášky ONV v Olomouci ze dne 31.7.1945, č.j. 470/pres. a z obsahu rozhodnutí Zemského národního výboru v Brně ze dne 16.1.1946, č.j. 86/VIII/26-1946 odvolací soud zjistil, že uvedenou vyhláškou ONV v Olomouci označil podle § 1 dekretu č. 12/1945 Sb. za osobu německé národnosti. Proti této vyhlášce podal stížnost, pokud byl označen za Němce, a zároveň podal žádost o připuštění výjimky podle ustanovení § 1 odst. 2 dekretu č. 12/1945 Sb. Zemský národní výbor stížnosti nevyhověl. Při posuzování námitek odvolatele mimo jiné uzavřel, že konfiskační vyhláška byla vydána příslušným úřadem, a dále že okolnost, že nebyl přítomen při žádném sčítání v republice, a že se jako suverén zdržel jakékoliv účasti v národních skupinách, útvarech nebo politických stranách sdružujících osoby německé národnosti, nemění ničeho na tom, že je osobou německé národnosti. To Zemský národní výbor považoval za „v celé zemi všeobecně známé“.

Za bezvýznamné pro posouzení správnosti konfiskace považoval skutečnost, že ten, jemuž se zemědělský majetek konfiskuje, je cizincem nebo občanem republiky, hlavou nebo občanem neutrálního nebo jiného státu. Zároveň dovodil, že vyvlastnění daného zemědělského majetku se nepříčilo mezinárodnímu právu, neboť postihovalo cizí státní příslušníky podle stejných zásad, jako státní příslušníky Československa.

Dále odvolací soud zjistil, že proti citovanému rozhodnutí (Výměru) Zemského národního výboru v Brně podal stížnost. Rozhodnutím ze dne 21.11.1951, č.j. 138/46-5 Správní soud v Bratislavě tuto stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Po částečném zopakování dokazování shora uvedenými listinnými důkazy a po jejich zhodnocení podle hledisek stanovených v § 132 o.s.ř. se odvolací soud při přezkumu napadeného rozsudku v plném rozsahu ztotožnil jak se skutkovými, tak i právními závěry soudu prvního stupně.

Soud prvního stupně provedl dokazování v rozsahu postačujícím pro posouzení věci, své závěry řádně odůvodnil. Byl si vědom toho, že v daném případě se jedná o věc s mezinárodním prvkem a zabýval se proto především mezinárodní příslušností (pravomocí) soudu České republiky i tím, podle jakého právního řádu je třeba věc posoudit. Jeho závěry o tom, že ve věci je dána pravomoc českých justičních orgánů, a že na věc je třeba aplikovat právní řád České republiky, považuje odvolací soud za správné a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku.

Jak je výše uvedeno předmětem řízení byla žaloba na určení, že žalobce, to je Česká republika, je vlastníkem nemovitostí, přesně v žalobě (i ve výroku I napadeného rozsudku, ve znění opravného usnesení) specifikovaných. Žalovaný v podaném odvolání zpochybňoval existenci naléhavého právního zájmu žalobce na požadovaném určení a soudu prvního stupně vytýkal, že se touto otázkou dostatečně nezabýval a nerozlišoval v tomto směru mezi žalobcem a vedlejším účastníkem na straně žalobce.

Je nepochybné, že existence naléhavého právního zájmu žalobce na požadovaném určení podle § 80 o.s.ř. je u určovací žaloby nezbytnou podmínkou její přípustnosti (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 8. 2005, sp. zn. 26Cdo 1391/2004). Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu i Ústavního soudu České republiky žalobce má právní zájem na požadovaném určení, jestliže by bez tohoto určení bylo ohroženo jeho právo nebo právní vztah, na němž je zúčastněn, nebo jestliže by se jeho postavení bez tohoto určení stalo nejistým (viz například nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III ÚS 17/95, dále rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.5.2011, sp. zn. 30Cdo 3378/2009). Judikatura mimo jiné dovodila, že jestliže se domáhá žalobce určení, že je vlastníkem nemovitosti, u níž je v katastru nemovitostí veden jako vlastník někdo jiný, má ve vztahu k této osobě nepochybně naléhavý právní zájem na požadovaném určení, neboť s přihlédnutím k významu vlastnického práva v katastru nemovitostí je odůvodněn závěr, že právní postavení žalobce je za této situace nejisté, a že bez uvažovaného určení by jeho právo mohlo být i ohroženo (viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.7.2015, sp. zn. 22Cdo 2253/2015). Žaloba na určení vlastnického práva je tedy způsobilým právním prostředkem k odstranění nejistoty o skutečných právních vztazích mezi účastníky (viz i závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.1.2012, sp. zn. 22Cdo 1150/2010; dále rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.4.2009, sp. zn. 22Cdo 646/2009).

V projednávané věci soud prvního stupně tuto otázku posoudil správně a správně dovodil existenci naléhavého právního zájmu na požadovaném určení ve vztahu k žalobci, a nikoliv k vedlejšímu účastníkovi. Ten nemusí mít (ani nemusí tvrdit) naléhavý právní zájem na účastníkem požadovaném určení. Je třeba připomenout, že předpokladem přípustnosti vedlejšího účastenství ve smyslu ustanovení § 95 odst. 1 o.s.ř. je, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu, který se projeví vítězstvím ve sporu účastníka, k němuž přistoupil. O právní zájem jde zpravidla tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude ve svých důsledcích dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva). O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhoduje jen, pokud některý z účastníků namítne nepřípustnost vstupu vedlejšího účastníka do řízení (§ 95 odst. 2 věta druhá

o.s.ř.). To v daném případě nikdo z účastníků nenamítl. V předmětné věci přitom Lesy České republiky, s. p. mají nepochybně právní zájem na výsledku řízení, neboť na sporných pozemcích hospodaří. Námitku žalovaného ohledně nedostatku existence naléhavého právního zájmu žalobce na určení vlastnictví s ohledem na výše uvedené odvolací soud odůvodněnou neshledal.

Další námitka žalovaného obsažená v jeho odvolání byla, že soud prvního stupně náležitě nezjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy (jako nadbytečně), a v důsledku toho věc nesprávně posoudil po stránce právní.

Judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu České republiky se problematikou dokazování (ve vztahu k provádění důkazů navržených účastníky) opakovaně zabývala. V usnesení ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. 33Cdo 546/2007 Nejvyšší soud vyložil, že účastník řízení zatížený povinností tvrdit právně významné skutečnosti a navrhopat k jejich verifikaci důkazní prostředky, nemá - v procesním slova smyslu - právo na provedení jím navrženého důkazu před soudem. Soud rozhoduje o tom, které z navrhovaných důkazů provede. Provádí přitom pouze ty důkazy, které jsou - s ohledem na předmět řízení a aplikované hmotněprávní normy - relevantní. Ústavní soud České republiky v nálezu ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. I ÚS 118/09 mimo jiné uvedl, že procesnímu právu účastníka navrhnout důkazy odpovídá povinnost soudu o vznesených důkazních návrzích rozhodnout, a také - pokud jim nevyhoví - v odůvodnění rozhodnutí vyložit, proč, tedy z jakých důvodů tak činí, to znamená, proč navržené důkazy neprovedl. Neakceptování důkazních návrhů účastníka lze podle Ústavního soudu založit v zásadě na třech důvodech: tedy že tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení; dále, že navržený důkaz není s to ani ověřit, ani vyvrátit tvrzenou skutečnost a dalším důvodem pak je nadbytečnost důkazu, to je, že v dosavadním řízení bylo bez důvodných pochybností určité tvrzení ověřeno nebo vyvráceno.

V projednávané věci soud prvního stupně uvedený procesní postup dodržel a nepochybil, pokud další důkazy navržené žalovaným pro nadbytečnost neprovedl. Důkazy navržené žalovaným směřovaly k prokázání jeho tvrzení, že na právního předchůdce žalovaného neměl být aplikován dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. ze dne 21. 6. 1945, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů a zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. Pro posouzení věci bylo podstatné, zda právní předchůdce žalovaného pozbyl vlastnické právo ke sporným nemovitostem, a pokud ano, kdy a na základě jakého právního důvodu, a dále, zda tyto nemovitosti nabyt stát, či nikoliv.

Soud prvního stupně na základě provedených důkazů zjistil, že právnímu předchůdci žalovaného - který byl původním vlastníkem sporných nemovitostí - byly nemovitosti zkonfiskovány podle citovaného dekretu.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 dekretu č. 12/1945 Sb., s okamžitou platností a bez náhrady se konfiskuje pro účely pozemkové reformy zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví: a) všech osob německé a maďarské národnosti bez ohledu na státní příslušnost; b) zrádců a nepřátel republiky jakékoliv národnosti a státní příslušnosti, projevivších toto nepřátelství zejména za krize a války v letech 1937 až 1945; c) akciových a jiných společností a korporací, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

Podle § 1 odst. 2 citovaného dekretu osobám německé a maďarské národnosti, které se aktivně zúčastnili boje za zachování celistvosti a osvobození Československé republiky, se zemědělský majetek podle odst. 1 nekonziskuje. Podle odst. 3 o tom, lze-li připustit výjimku podle odst. 2, rozhodne na návrh příslušné rolnické komise příslušný okresní národní výbor. Pochybné případy předloží okresní národní výbor Zemskému národnímu výboru, který je se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí Ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministrem vnitra.

Podle § 2 odst. 1 dekretu č. 12/1945 Sb., za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati osoby, které při kterémkoliv sčítání lidu od roku 1929 se přihlásili k německé nebo maďarské národnosti nebo se stali členy národních skupin nebo útvarů nebo politických stran, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti.

Z uvedeného vyplývá, že podle dekretu č. 12/1945 Sb. přecházel konfiskovaný majetek na československý stát dnem jeho účinnosti, to je dnem 23. 6. 1945. Konfiskace majetku byla dovršena konfiskačním výměrem jako správním aktem, který vymezoval nemovitosti dotčené dekretem, a to bez ohledu na intabulační princip. Judikatura dovodila, že v případě konfiskačních dekretů prezidenta republiky nebylo třeba zápisu vlastnického práva v pozemkové knize. Princip intabulace platil u převodu nemovitostí, nikoliv o přechodu nemovitostí na stát či přiděl se v důsledku ustanovení konfiskačních dekretů prezidenta republiky (viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 4. 2010, sp. zn. 28Cdo 911/2010).

Otázkou konfiskace majetku podle dekretu č. 12/1945 Sb. se opakovaně zabývala judikatura Nejvyššího soudu České republiky i Ústavního soudu České republiky.

V nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2004, sp. zn. III. ÚS 107/04 Ústavní soud poukázal na to, že chce-li dnešní soud hodnotit události, které se staly před více než půlstoletím, nemůže odhlédnout od dobových souvislostí válečného a poválečného období, které podmiňovaly konfiskační praxi československých orgánů po skončení nacistické okupace. I když konfiskace v období od května 1945 do února 1948 byla ovlivněna zvláštnostmi poválečného období, nicméně probíhala v relativně demokratických podmínkách pluralitní demokracie a za dodržení elementární právní garance umožňující dospět ke spravedlivému rozhodnutí.

V řízení bylo prokázáno, že v daném případě byla na základě dekretu č. 12/1945 Sb. vydána dne 3. 7. 1945 Okresním národním výborem v Olomouci konfiskační vyhláška, proti níž podal právní předchůdce žalobce stížnost, o níž bylo rozhodnuto dne 16. 1946. Shora citovaným rozhodnutím Zemského národního výboru v Brně, č.j. 86/VIII - 26/46. Toto rozhodnutí bylo následně přezkoumáno rozhodnutím Správního soudu v Bratislavě ze dne 21. 11. 1951, č.j. 138/46 - 5.

Ústavní soud České republiky ve stanovisku ze dne 1. 11. 2005, Pl. ÚS - st. 21/05, uveřejněném pod č. 477/2005 Sb., mimo jiné vyslovil, že se nelze účinně domáhat podle obecných předpisů ochrany vlastnického práva, k jehož zániku došlo před 25. 2. 1948 a zvláštní restituční předpis nestanovil způsob zmírnění nebo nápravy této majetkové újmy. Ústavní soud zdůraznil, že skutečnosti nastalé před datem 25. 2. 1948 a jejich právní následky, pokud nebyly dotčeny v rámci aplikace právní úpravy zvláštního zákona (zákon č. 243/1992 Sb.) v taxativně stanovených případech, jsou dokonalými skutečnostmi, jak z pohledu práva mezinárodního, tak z hlediska práva vnitrostátního. Případná tvrzená krivda tak

nemůže být reparována dnešními právními prostředky. Konfiskace podle dekretu č. 12/1945 Sb. byla zákonným aktem, který nelze posuzovat z hlediska případných vad na něj navazujících správních (deklaratorních) rozhodnutí, pokud to není výslovně zákonem připuštěno (zejména v předpisech restituční povahy).

Na tyto závěry Ústavního soudu pak navázala judikatura Nejvyššího soudu České republiky, například v rozsudku ze dne 20. 11. 2008, sp. zn. 28Cdo 1755/2008, dále rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2008, sp.zn. 28Cdo 2029/2008.

Ústavní soud České republiky ve svých rozhodnutích opakovaně zdůraznil, že si je vědom toho, že v některých případech docházelo v konfiskační a znárodňovací praxi československých úřadů a soudů v období od května 1945 do 25. 2. 1948 k pochybením a k excesům, které v té doby nebyly napraveny. Po roce 1989 zákonodárce respektoval časový faktor, tedy že po tak dlouhé době není náprava všech pochybení uskutečnitelná. V restitučních zákonech vydávaných po roce 1989 zákonodárce vyjádřil vůli k nápravě těch křivd, k nimž došlo v letech 1948 až 1989, tedy v době, vymezené zákonem č. 480/1991 Sb. jako doba nesvobody, a nikoliv křivd jiných. Tato vůle státu je jasně vymezena restitučními zákony a jen ve věcném a časovém rozsahu vymezeném těmito zákony je náprava přípustná (viz například citovaný nálezný Ústavního soudu České republiky; dále nálezný Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2004, sp. zn. III ÚS 107/04).

Se zřetelem k výše uvedenému soud prvního stupně v dané věci nepochybil, pokud s poukazem na závěry obsažené v nálezných Ústavního soudu České republiky jmenovitě uvedených v odůvodnění napadeného rozsudku dovedl, že zákonnost výměrů o konfiskaci jsou soudy oprávněny přezkoumávat v rámci řízení o restitučních nárocích, když restituční předpisy mají povahu „lex specialis“ ve vztahu k předpisům obecným.

Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku správně odkázal i na (jmenovitě uvedená) rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, v nichž soud deklaroval svobodu státu při výběru podmínek, za nichž přistoupí k navrácení majetku nabytého státem před ratifikací Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, kterou Česká republika (její právní předchůdce) podepsala dne 21. 2. 1991, a která byla vyhlášena pod č. 209/1992 Sb. V rozsudku ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. 42856/06 (proti České republice) Evropský soud pro lidská práva mimo jiné připomněl, že státy mají volnost, pokud jde o určení rozsahu restituce majetku a stanovení podmínek, za kterých jsou ochotny obnovit majetková práva původních vlastníků. Zejména mají smluvní strany široký prostor pro uvážení, pokud jde o nepřiznání práva restituovat majetek určitým kategoriím původních vlastníků.

I když ve smyslu dekretu č. 12/1945 Sb. přecházel konfiskovaný majetek na československý stát dnem jeho účinnosti, to je dnem 23. 6. 1945, konfiskace majetku byla dovršena správním aktem - konfiskačním výměrem, v daném případě shora citovanou vyhláškou ONV v Olomouci ve spojení s rozhodnutím Zemského národního výboru, kterým bylo rozhodnuto o stížnosti právního předchůdce žalovaného proti konfiskaci. Judikatura Ústavního soudu dovedla (například viz usnesení ve věci sp.zn. IV. ÚS 89/94), že pokud k vydání správního rozhodnutí došlo podle § 3 odst. 2 Dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. alespoň v některých případech, byl původní vlastník již těmito rozhodnutími z hlediska citovaného dekretu „kategorizován“, takže i tam, kde rozhodnutí ve vztahu k určité části majetku nebylo vydáno nebo nebylo zapsáno v pozemkové knize, byl i v takových případech dán průchod účinkům přechodu z konfiskovaného majetku na stát ex lege.

Z hlediska vázanosti soudu správním rozhodnutím (citovanou vyhláškou ONV v Olomouci ze dne 31. 7. 1945 a rozhodnutím Zemského národního výboru v Brně ze dne 16. 1. 1946 a rozsudku Správního soudu ze dne 21. 11. 1951) lze poukázat na konstantní závěry judikatury (například na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12.12.2002, sp. zn. 22Cdo 2148/2001). Nejvyšší soud dovodil, že mimo rámec správního soudnictví jsou obecné soudy oprávněny zkoumat správní akty zásadně jen se zřetelem k tomu, zda jde o akty nicotné (nulitní). Oproti tomu u kategorie aktů věcně vadných i aktů nezákonných platí presumpce jejich správnosti. Soud mimo rámec správního soudnictví není oprávněn zkoumat věcnou správnost právního aktu; zkoumá jen to, zda jde o správní akt (zda nejde o paakt), zda je správní akt vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu, a zda je pravomocný a vykonatelný. V daném případě rozhodnutí o konfiskaci majetku právního předchůdce žalovaného byla vydávána příslušnými státními orgány v rámci jejich legální pravomoci; nelze je tedy označit za paakt. To, že rozhodnutí byla právnímu předchůdci žalovaného doručena, vyplývá ze skutečnosti, že proti těmto rozhodnutím byly právním předchůdcem žalovaného podány opravné prostředky.

Judikatura Ústavního soudu České republiky k těmto otázkám dále vyložila, že to, zda byly splněny podmínky pro konfiskaci majetku podle dekretu č. 12/1945 Sb., by soud mohl posuzovat sám jen tehdy, pokud by konfiskační výměry byly vydány až po 25. 2. 1948, a to v rámci restitučního řízení (viz rozhodnutí Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 59/93; sp. zn. IV. ÚS 56/95; sp. zn. 2Cdom 1945/97 ze dne 21.4.1999; sp. zn. 22Cdo 683/2002). V usnesení ze dne 24. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 155/03 Ústavní soud zdůraznil, že právním důvodem konfiskace je samotný dekret prezidenta republiky, nikoliv až následná správní rozhodnutí - konfiskační výměry.

Žalovaný ve svém odvolání dále namítal, že soud prvního stupně nezohlednil skutečnost, že stanovisko pléna Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS – st. 21/05, bylo v další nalézací činnosti Ústavního soudu opakovaně překonáno. Tyto námitky odvolací soud opodstatněně neshledal. I aktuální judikatura Ústavního soudu (stejně jako judikatura Nejvyššího soudu České republiky) znovu odkazuje na citované stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2005, publikované pod č. 477/2005 Sb. Například v usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2012, sp. zn. III ÚS 791/09 Ústavní soud mimo jiné výslovně odkázal na citované stanovisko pléna Ústavního soudu ČR s tím, že žalobou o určení vlastnického práva nelze obcházet smysl a účel restitučního zákonodárství, a nelze se účinně domáhat podle obecných předpisů ochrany vlastnického práva, k jehož zániku došlo před 25.2.1948 a zvláštní restituční předpis nestanovil způsob zmírnění nebo nápravy této majetkové újmy. Na závěry obsažené v citovaném stanovisku pléna Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2005 znovu odkázal Ústavní soud České republiky ve svém usnesení ze dne 13. 10. 2015, sp. zn. III.ÚS 2263/15. Obdobné závěry při posuzování důsledků konfiskace podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. zaujala i konstantní judikatura Nejvyššího soudu (viz závěry obsažené v usnesení ze dne 20. 11. 2008, sp. zn. 28Cdo 4351/2008). V usnesení ze dne 14. 11. 2013, sp. zn. 28Cdo 3412/2013 Nejvyšší soud zopakoval, že žalobou o určení vlastnického práva nelze obcházet smysl a účel restitučního zákonodárství, a nelze se účinně domáhat podle obecných předpisů ani ochrany vlastnického práva, k jehož zániku došlo před 25.2.1948 a zvláštní restituční předpis nestanovil způsob zmírnění nebo nápravy této majetkové újmy. Nejvyšší soud zároveň v tomto rozhodnutí zdůraznil, že restituční zákony vyloučily možnost

uplatnit právo k majetku, který získal stát konfiskacemi, znárodněním a dalšími majetkovými opatřeními, podle obecných předpisů, když úprava podle restitučních předpisů je speciální úpravou k předpisům obecným. Z uvedeného zároveň vyplývá, že stát se stal vlastníkem konfiskovaného majetku, byť by i došlo při konfiskaci k nějakému pochybení; možnost nápravy však byla možná jen podle speciálních (to je restitučních) předpisů. Pokud k majetku nebyly (nemohly být) uplatněny restituční nároky, navrácení není možné. V rámci daného řízení správní rozhodnutí přezkoumávat nelze.

Soud prvního stupně se dále správně zabýval i tím, že aktuálně je v Katastru nemovitostí zapsán žalovaný, na základě pravomocného rozhodnutí o projednání dědictví po zůstaviteli - a nakolik má tato skutečnost vliv na zjištění, kdo je skutečným vlastníkem sporných nemovitostí. Jeho závěr, že rozhodnutí o potvrzení dědictví řeší závazně pouze vztahy mezi účastníky dědického řízení a není závazné pro třetí osoby, které účastníky dědického řízení nejsou, je správný a odpovídá konstantní judikatuře k obdobným otázkám. Rozhodnutí vydané v dědickém řízení je deklaratorní, nikoliv konstitutivní (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 31Cdo 154/2006; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2364/2010; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2026/2010). O tom, kdo je vlastníkem sporných nemovitostí, může být rozhodnuto jedině řízením o určení vlastnického práva.

Odvolací soud zamítl návrhy žalovaného na doplnění dokazování dalšími – žalovaným označenými – důkazy (výslechy svědků a listinné důkazy), které měly směřovat k prokázání tvrzení, že na právního předchůdce žalovaného neměl být aplikován dekret č. 12/1945 Sb., když dospěl k závěru, že se jedná o důkazy nadbytečné z hlediska pro věc podstatných právně významných skutečností. Žalovaným navržené důkazy nebyly podle odvolacího soudu s to ani ověřit, ani vyvrátit jím tvrzené skutečnosti. Provedenými důkazy bylo v řízení prokázáno, že právní předchůdce žalovaného

pozbyl svého vlastnictví k předmětným nemovitostem, na základě konfiskace dle dekretu č. 12/1945 Sb., a to dnem účinnosti tohoto dekretu; tímto dnem zároveň nemovitosti přešly do vlastnictví státu, který je od té doby má nepřetržitě v držení a hospodaří s nimi. Splnění podmínek konfiskace se zřetelem ke shora citovaným závěrům judikatury přitom nelze dnes přezkoumávat. Jak bylo vyloženo shora, není významné, že provedení konfiskace nebylo vyznačeno v pozemkových knihách ani v katastru nemovitostí a rovněž není významné ani to, že zůstavitel ve prospěch žalovaného pořídil závět a následně po dodatečném projednání dědictví byl žalovaný zapsán jako vlastník sporných nemovitostí v katastru.

Odvolací soud při přezkumu napadeného rozsudku dospěl k závěru, že soud prvního stupně při posuzování žaloby správně zjistil skutkový stav věci a správně vycházel z judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu k dané problematice, včetně dopadu restitučních předpisů, a věc správně právně posoudil. Námitky žalovaného obsažené v jeho odvolání neshledal důvodné a rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, včetně rovněž správného výroku o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky, o nákladech řízení České republiky a o povinnosti žalovaného zaplatit soudní poplatek ze žaloby.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a v odvolacím řízení neúspěšnému žalovanému bylo uloženo zaplatit náklady řízení vzniklé v odvolacím řízení jednak žalobci a jednak vedlejšímu účastníkovi na straně žalobce, a to každému ve výši 900,- Kč, ve lhůtě tři dnů od právní moci tohoto rozsudku. Uvedené částky představují paušální náhradu zahrnující hotové výdaje účastníka a vedlejšího účastníka, podle § 151 odst. 3 o.s.ř., za tři úkony právní služby (vyjádření žalovaného a vyjádření vedlejšího účastníka k odvolání, účast pověřeného zástupce žalovaného a pověřeného zástupce vedlejšího účastníka při dvou odvolacích jednáních), dle § 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky, ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí, prostřednictvím Okresního soudu Praha – východ. Dovolání je přípustné, pokud dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

V Praze dne 18. května 2016

JUDr. Kateřina Švecová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost: